

EVOLUȚIA PREȚULUI LA CĂRBUNELE VÂNDUT CĂILOR FERATE ROMÂNE ÎN PERIOADA ÎN TERBELICĂ

Mircea Baron
Oana Dobre-Baron

Cunoaștem că orice activitate economică are ca scop principal realizarea unui produs care să fie oferit apoi pieței sub formă de marfă. Și activitatea desfășurată în minerit se rezumă în ultimă instanță la extracția din zăcămint, prin mijloace și tehnologii specifice domeniului, a substanței minerale utile, care apoi este prelucrată primar pentru a fi înnobilită și oferită spre vânzare pieței. Produsul minier capătă prin prelucrare valoare și valoare de întrebuințare și în felul acesta devine marfă; devenit marfă produsul minier se supune legilor pieței și va fi valorificat în funcție de raportul cerere – ofertă, raport care, în ultimă instanță, stabilește și prețul cu care acesta se vinde.

Prețul este o componentă esențială a mecanismului economic pentru că de mărimea sa, și deci de modul cum este valorificat un produs pe piață, depinde în mare măsură eficiența activității, prosperitatea sau falimentul unei societăți economice. Acest lucru este valabil și pentru mineritul românesc din perioada interbelică și din complexitatea procesului am dorit să ne oprim asupra modului cum s-a stabilit și a evoluat prețul de vânzare, pe un segment al pieței, în unul din domeniile activității extractive: mineritul carbonifer.

La nivelul de dezvoltare economică pe care România îl atingea în perioada interbelică, aceasta dispunea de resurse importante de *cărbune*¹, capabile să asigure, aproape în totalitate, necesarul atât pentru consumul casnic cât și pentru cel industrial².

Producătorii, în special marile societăți – cele din Valea Jiului („Petroșani”, „Lupeni”, „Lonea”), Uzinele Domeniilor Reșița (U.D.R.-Anina), „Creditul Carbonifer” - vor valorifica producția de cărbune extrasă atât pentru nevoile proprii: centralele electrice, cazane cu aburi, alocație de cărbune pentru angajați, instalații siderurgice și metalurgice³ etc, vânzând-o particularilor pentru nevoile casnice sau ale industriei și, într-o proporție însemnată, la C.F.R., pentru a fi folosită în focarul locomotivelor.

¹ Rezervele de cărbuni din România erau evaluate între 2.241.500.000 t (1922-1925; „Comisia pentru electrificarea țării și pentru coordonarea exploatării factorilor naturali producători de energie”) și 2.937.203.390 t (dr. Otto Protescu); ing. Alexandru Balș de la Societatea „Petroșani” ajungea la un total de 2.668.569.000 t, sau în echivalent Cardiff de 8.000 kcal/kg, 1.823.128.000 t.

Calități de cărbune

Tabel nr. 1

Calitatea	Tone	%	Calitatea	Tone	%
Antracit	100.000	0,00	Cărbune brun inferior	150.240.000	5,63
Huilă	42.871.000	1,61	Lignit	846.128.000	31,71
Cărbune brun superior (Valea Jiului)	1.572.000.000	58,91	Turbă	57.230.000	2,14

Aceste rezerve se găseau în Transilvania - 80,1 %; Oltenia – 10,4 %; Muntenia – 5,8 %; Banat – 1,8 %; Moldova – 1,5 %; Basarabia – 0,3 %; Bucovina – 0,1 %. (Arhivele Naționale Deva (A.N.D.), Fond Societatea „Petroșani”. Serviciul Tehnic, dos. nr. 16/1939, p. 34).

² Singurele materii prime care se importau erau fierul, alături de produse din fier (N.P. Arcadian, Industrializarea României, Ediția II, Imprimeria Națională, București, 1936, p. 195) și cărbune – huilă pentru cocs – în principal din Turcia [Analele Minelor din România (A.M.R.), XVII, 1934, nr. 10, p. 393].

³ Vezi, de exemplu, Ioan Rădulescu, Cărbunii în legătură cu producerea cocsului metalurgic și metalurgia, A.M.R., XXIII, 1940, nr. 4, p. 139-142.

C.F.R. era principalul cumpărător al cărbunelui produs în România și va impune propria sa politică privind cantitatea, calitatea și, într-o mare măsură, prețul de achiziție al produsului.

Credem că nu greșim dacă afirmăm că evoluția societăților miniere va fi influențată decisiv de politica de achiziții făcută de C.F.R. și o parte a transformărilor cantitative, dar mai ales calitative din minerit, se vor datora pretențiilor formulate și impuse de cel mai important client. Putem să mai adăugăm la acest element esențial și înțelegerea de către conducătorii acestor societăți miniere a faptului că, în condițiile în care cărbunele nu era o sursă regenerabilă, devenea benefic pentru România ca acesta să fie exploatat rațional și mai ales să fie valorificat într-un mod superior și rentabil.

Pentru a înțelege mai exact evoluția și mecanismul care a stat la baza fixării prețului de vânzare/achiziție a cărbunelui pentru nevoile căilor ferate, preț care era de referință și pentru cărbunele vândut de producători pe alte segmente ale pieței, trebuie să facem un excurs mai amplu prin ceea ce s-ar putea numi „mariajul” dintre producător și cumpărătorul principal: societățile miniere și C.F.R.

C.F.R. a folosit între anii 1869-1918, pentru obținerea aburului necesar locomotivelor, pe etape diferite, sorturi de cărbune și de la un anumit moment și păcura, în același timp cu utilizarea unor cantități din ce în ce mai limitate de lemn. Astfel, în perioada 1869-1880 a folosit cărbune adus din Anglia, Westfalia și Silezia, huilă de Oravița și mici cantități de lignit indigen; în perioada 1881-1891 a folosit lignit indigen, cărbune din Anglia, Silezia și Valea Jiului, și începe folosirea păcurii; în perioada 1892-1906 crește consumul de păcură și de cărbune indigen - lignit și cărbune brun - care va reprezenta în anul 1906 95% din totalul cărbunelui consumat; aceeași caracteristică o întâlnim și în perioada de până la încheierea primului război mondial⁴. Datorită diversității surselor de aprovizionare și a experimentelor făcute cu diferiți cărbuni în focarele locomotivelor, specialiștii C.F.R. au putut să își formeze o părere autorizată despre calitățile diferitelor sorturi, lucru important în condițiile de după Marea Unire din 1918, când necesarul de combustibil va crește spectaculos.

Această tendință va fi favorizată de: creșterea rețelei de căi ferate a României de la 3.700 km la peste 11.000 km; de faptul că locomotivele și depozitele provinciilor unite cu România nu erau utilizate pentru arderea păcurii; de imposibilitatea industriei petroliere, din cauza distrugerii instalațiilor în timpul primului război mondial, cel puțin în primii ani interbelici, de a asigura necesarul de păcură pentru locomotivele utilizate cu arzătoare specifice etc.⁵ În prima perioadă, 1919-1924, lipsa de combustibil a determinat, în pofida protestelor societăților miniere, rechiziționarea aproape în totalitate a producției de cărbune realizată⁶, iar prețul va fi fixat de către o comisie pendinte de Ministerul Industriei și Comerțului (M.I.C.). Comisia examina costurile de producție pe care fiecare mină considera că le-a avut cu extracția tonei de cărbune și la acestea mai adăuga un beneficiu net de 20 %, stabilind astfel prețul de achiziție al cărbunelui, preț care era apoi oficializat printr-un Jurnal al Consiliului de Miniștri (J.C.M.)⁷.

Nu exista o convenție între C.F.R. și societățile miniere privind mărimea cărbunelui ce urma a se preda și de aici nemulțumirile C.F.R. față de faptul că în

⁴ A.N.D., Fond Societatea „Petroșani”. Direcția Generală, dos. 4/1940, f. 2-9; D. Stoica, Producțiunea minelor de cărbuni în România (Muntenia și Moldova), A.M.R., II, 1919, nr. 3, p. 158-170.

⁵ Ioan Ganițchi, Combustibilul la Căile Ferate Române, Buletinul I.R.E., I, 1933, nr. 3, p. 607-689.

⁶ Comisiunea de supraveghere a minelor de cărbuni din Transilvania și Banat, A.M.R., II, 1919, nr. 4, p. 316-317.

⁷ Ibidem, p. 614.

cărbunele ocnă - care trecea printr-un ciur de 100 mm - era prea mult cărbune mărunț, reclamându-se uneori și un procent de 80% din acesta⁸. În același timp, prețul fixat pentru cărbune a ajuns să fie dublu în anul 1924 față de cel din anul 1920, ceea ce a impus o altă politică, ce debutează în anul 1924. Acum, la propunerea Direcției Generale C.F.R., Comisia care stabilea prețul de achiziție a cărbunelui a fost lichidată, și în continuare urma ca prețul de achiziționare a cărbunelui să fie stabilit pe baza costului unei tone de apă vaporizată⁹, având în vedere și costul transportului și manutanța. Prin această nouă normă de apreciere a combustibilului se tindea ca cheltuielile reale pentru o tonă de apă vaporizată în căldările locomotivelor să fie pe cât posibil egale pentru toate felurile de cărbune. Pe această bază au fost fixate de către Direcția Tracțiune a C.F.R. prețurile cărbunelui pentru anii următori. În anul 1926 au fost elaborate primele caiete de sarcini pentru toate felurile de cărbune, dar licitația care s-a ținut pe baza acestor caiete de sarcini nu a dat rezultate datorită opoziției exploatatorilor de cărbune care motivau refuzul lor în primul rând prin faptul că aceste „condiții tip”, impuse, păcătuiau prin severitate, cu atât mai mult, spuneau ei, „cu cât este de la sine înțeles că exploatările nu pot schimba natura cărbunelui din zăcământ, numai pentru a satisface condițiile dintr-un caiet de sarcini al Căilor Ferate”; cărbunarii incriminau și faptul că aceste condiții inițiale s-au inspirat mai mult din caiete de sarcini străine, referitoare la alți cărbuni și la alte întrebunțări, și nu au ținut cont de caracteristicile cărbunilor din țară¹⁰. Se accentuează acum presiunile Administrației C.F.R., inspirată și de experiența altor țări și determinată și de cheltuielile foarte mari cu combustibilul, mai ales cărbune, care ajung în anul 1925 la 29,34 %, iar în anul 1927 la 19,9% - 2,7 miliarde lei - din totalul cheltuielilor de exploatare¹¹, pentru îmbunătățirea calității; această nouă abordare din partea C.F.R., va fi înțeleasă de unele Societăți miniere, mai ales cele mari, acestea acționând în consecință.

„Caietele de sarcini pentru cărbunii furnizați C.F.R.”, adoptate în anul 1927, continuau să impună „condiții tip”, foarte severe pentru fiecare tip de cărbune pe care Administrația C.F.R. intenționa să-l cumpere: ligniți lemnoși; cărbuni bruni; cărbunii din Valea Troțuşului (Comănești); cărbunii din Valea Jiului. „Condițiile tip” se refereau, în fiecare caz în parte, la condițiile de mărime ale cărbunelui, puterea de vaporizare, existența impurităților, gradul de umiditate, conținutul de sulf, stabilindu-se condiții minimale și eventualele penalități, atunci când aceste condiții nu erau/nu puteau fi respectate¹². Cât privește *puterea de vaporizare*, aceasta era fixată astfel:

⁸ A. N. D., Fond Inspectoratul General al Minelor de Cărbuni din Valea Jiului, doc. 792/1921.

⁹ Prin putere de vaporizare se înțelegea numărul de kg de apă pe care un kg de combustibil oarecare îl vaporiza într-o căldare de locomotivă; exprimat în aburi normali, adică sub forma de abur uscat, la presiunea atmosferică.

¹⁰ A.M.R., X, 1927, nr. 6-8, p. 378.

¹¹ Buletinul I.R.E., IX, 1941, nr.1, p.139.

¹² A.M.R., X, 1927, nr. 6-8, p. 378-385.

Tabel nr. 2

Tipul de cărbune	Grupul de mine	Un kg de cărbune trebuia să vaporizeze	
		normal	minimal
Cărbune de Valea Jiului	Lupeni	4,85	4,68
	Vulcan	4,60	4,44
	Petroșani	4,35	4,19
	Lonea	4,35	4,19
	Sălătruc	4,00	3,50
Ligniți lemnoși	Grupa I	3,00	2,80
	Grupa II	2,70	2,50
	Grupa III	2,50	2,30
Cărbuni bruni	Grupa I	4,20	3,90
	Grupa II	3,80	3,40
	Grupa III	3,35	3,10
	Grupa IV	3,00	2,80
Cărbunii din Valea Troțușului	Comănești	4,20	3,90

Modificate de două ori în anul 1927, prevederile din caietele de sarcini vor fi acceptate de furnizorii de cărbune și pe baza lor se vor încheia acum primele contracte, însă cu prețuri stabilite totuși prin J.C.M.¹³. Prin contractul de furnitură care se încheia, de exemplu, între C.F.R. și societățile „Petroșani”, „Lupeni”, „Lonea”, se stabilea și cota de cărbune pe care societățile se obligau să o asigure, iar C.F.R. să o ridice. Societățile miniere vor preda C.F.R. câte 4.100 t cărbune ocnă pe zi calendaristică, adică 1.496.500 t la o putere de vaporizare medie de 4,4: „Grupul Petroșani” 1.500 t (putere de vaporizare = 4,19); „Grupul Vulcan” 1.100 t (4,44); Societatea „Lupeni” 1.200 t (4,68); Societatea „Lonea” 300 t (4,19). Se mai prevedea prețul de vânzare și posibilitatea C.F.R. de a mări sau micșora cotele stabilite zilnic cu 10%, în funcție de necesități¹⁴.

De la 1 ianuarie 1928 C.F.R., având mână liberă, începea să reducă prețul, astfel că la prețul anului 1927 se va aplica o reducere generală de 6%, iar de la 1 ianuarie 1929 o noua reducere de 8 % asupra prețurilor deja reduse, proces care se derulează până în anul 1933 când prețul cărbunelui va reprezenta 70,8% din prețul anului 1927¹⁵. În anul 1929 s-a ținut prima licitație publică pentru aprovizionarea cu cărbune pentru intervalul 1 iulie-31 decembrie 1929, interval prelungit apoi până la 31 martie 1930, iar în martie 1930 s-a ținut o noua licitație care stabilea aprovizionarea pentru perioada 1 aprilie 1930-30 septembrie 1930, prelungită până la 15 mai 1931. Specificul acestor două licitații a fost acela că criteriul de adjudecare a fost prețul tonei de apă vaporizată loco-depozit de locomotive, adică cantitatea de combustibil necesară fiecărui depozit s-a atribuit minei care dădea cel mai mic cost al tonei de apă vaporizată după formula:

$$C = \frac{P + T + M}{V}$$

¹³ Ioan Ganițchi, op. cit., p. 615; A.N.D., Fond Societatea „Lonea”, dos. 10/1923, f. 7.

¹⁴ Ibidem, f. 89-97.

¹⁵ Ioan Ganițchi, op. cit., p. 618.

unde:

- P = prețul pe tonă al cărbunelui la mină ;
 T = costul transportului de la mină la depozit ;
 M = costul manutanței pe tonă;
 V = puterea de vaporizare garantată.

În 1931 se va adăuga un coeficient de corecție k și formula de mai sus devinea:

$$C = \frac{P + T + M}{VK}$$

Cărbunele de Anina, care avea o putere de vaporizare 5,7, $k = 1$, iar pentru ceilalți cărbuni $k < 1$ ¹⁶. Licitația din anul 1929 a avut ca bază un nou caiet de sarcini care împărțea cărbunele indigen în trei categorii: cărbune brun din straturi groase; cărbune brun din straturi subțiri; lignit lemnos și fixează o serie de criterii de mărime și calitate¹⁷, iar licitația din anul 1930 s-a desfășurat pe baza unui nou caiet de sarcini care împărțea cărbunele indigen în patru categorii, cărbunele de Valea Jiului fiind considerat cărbune brun superior care trebuia spălat¹⁸.

De la 15 mai 1931 aprovizionarea cu combustibil a C.F.R. a intrat sub regimul „Protocolului Combustibilului” încheiat la Ministerul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor. Acest „Protocol”, compus dintr-un tablou de cote și prețuri, precum și o serie de obligații pe care și le luau atât industria carboniferă cât și guvernul și Administrația C.F.R., a fost rezultatul unei largi serii de conferințe ținute la Ministerul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor, din vara anului 1930 și până la 9 mai 1931. „Protocolul” în 16 puncte era valabil până la 15 mai 1933 și a urmărit, în principal, ca prin reducerea combustiei cu păcură la C.F.R., care în iarna 1930-1931 se ridicase la 29 % din consumul total de combustibil, să se asigure minelor de cărbune o producție suficientă bunului mers al exploatărilor, dar cu condiția ca acestea să realizeze un program de „raționalizare” și ameliorări tehnice, în vederea îmbunătățirii calității cărbunelui. Cota de păcură a fost fixată la 22 %, iar cotele de cărbune au fost fixate prin J.C.M., societățile miniere trebuind să accepte o reducere cu 10 % a prețului de achiziție a cărbunelui și ideea că din anul 1933 nu se va mai cumpăra cărbune care avea o putere de vaporizare sub 4¹⁹. Prin „Protocol” se stabileau cotele de livrare a cărbunelui, cantitatea totală fiind de 1.555.800 t pe an, din care pentru Valea Jiului reveneau 1.091.400 t (70,18 %), cotă care reprezenta însă numai 72,93 % din cota fixată pentru anii 1927-1928 societăților „Petroșani”, „Lupeni”, „Lonea”²⁰.

Tot în anul 1931 va intra în vigoare un nou caiet de sarcini pentru cărbunele indigen spălat, prin care se stabilea puterea de vaporizare a cărbunelui de Lupeni la 5,75, iar a celui de Petroșani la 5,6, precizându-se că acest cărbune va fi încărcat în vagoane numai după ce a fost păstrat în silozuri timp de 24 ore. Această condiție s-a dovedit în iarna 1931-1932 ineficace, cărbunele înghețând, fapt ce a obligat societățile miniere, după construirea spălătoriilor în anul 1931, să realizeze acum și instalații de

¹⁶ A.N.D., Fond Societatea „Petroșani”. Direcția Generală, dos. 4/1940, f. 32-35.

¹⁷ A.N.D., Fond Societatea „Lonea”, dos. 10/1923, f. 87-88.

¹⁸ A.N.D., Fond Societatea „Petroșani”. Direcția Generală, dos. 4/1940, f. 33.

¹⁹ A.N.D., Fond Societatea „Sălătruc”, dos. 13/1931, f. 327-328; Miniera, VI, 1931, nr. 8-9, p. 2042.

²⁰ A.N.D., Fond Societatea „Petroșani”. Direcția Generală, dos. 4/1940, f. 14.

uscare²¹. În anul 1932 s-a pus în aplicare și caietul de sarcini privind brichetele din cărbune indigen, iar în anul 1933 un nou caiet de sarcini pentru cărbunele indigen, ediția 1933, pe baza căruia s-au încheiat contractele cu valabilitate de la 15 mai 1933, în vigoare până la 1 aprilie 1939, adică și pe perioada 1936-1939, când s-au prelungit contractele din 1933²². Prin J.C.M. nr. 921/12 august 1933²³, ca rezultat al licitației ținute în decembrie 1932, în care s-au acceptat puteri de vaporizare garantate pentru unele societăți, care nu erau conforme cu realitatea, și al revenirilor ulterioare, s-a produs o nouă reducere a cotei de cărbune achiziționată de C.F.R., cotă care ajunge la 1.230.000 t (79,05 %); în cadrul acestei noi distribuții Valea Jiului primea 705.000 t (57,32 %), diminuându-i-se și cantitatea absolută și cota din total cu 19,7 %, în timp ce Societăți miniere și mine mici, fără forța tehnologică a Societăților din Valea Jiului obțineau majorări substanțiale, este drept mai mult procentual.

Tabel comparativ cu cotele de cărbune alocate producătorilor²⁴

Tabel nr. 3

Societatea/Mina	Protocolul din 9 mai 1931		J.C.M. nr. 921/12 august 1933	
	Cota în tone	% din total	Cota în tone	% din total
Petroșani	995.000	63,93	630.000	51,22
Lonea	83.000	5,39	65.000	5,28
Sălătruc	13.400	0,86	10.000	0,82
U.D.R. – Anina	39.700	2,55	40.000	3,25
Creditul Carbonifer	134.000	8,61	180.000	14,63
Surduc	20.000	1,28	20.000	1,63
Șorecani	64.500	4,14	30.000	2,44
Codlea	35.000	2,25	50.000	4,06
Cozla	3.600	0,23	10.000	0,82
Lapoș	8.000	0,51	30.000	2,44
Doicești	76.000	4,88	55.000	4,47
Schitu Golești	83.600	5,37	110.000	8,94
Total tone	1.555.800	100	1.230.000	100

Societățile miniere din Valea Jiului vor protesta față de cotele stabilite, care nu erau conforme nici cu forța economică și nici cu calitatea cărbunelui și cu preocupările pentru ameliorarea acesteia și, printr-un nou J.C.M., nr. 1014/2 iunie 1934, s-au făcut rectificări de cote și prețuri, acestea din urmă având valabilitate retroactivă de la 15 mai 1933. Prin acest J.C.M. s-a majorat cota Societății „Petroșani” cu 150.000 t, a Societății „Șorecani” cu 23.000 tone, iar a Societății „Lonea” cu 10.000 t, s-a redus cota de păcură de la 22 % la 20 % din totalul combustibilului consumat de diferite servicii ale C.F.R. și s-au majorat prețurile pentru cărbunele furnizat de Societatea „Lonea”. Astfel Societatea „Petroșani” va putea vinde 785.000 t (putere de vaporizare = 6,3), Societatea „Lonea” 75.000 t (5,2), Societatea „Salătruc” 10.000 t (4,2), în cota de la „Lonea” putând intra și cărbunele blocuri cu putere de vaporizare 5,6 și având, firește, alt preț²⁵. În septembrie 1934 se va încheia convenția dintre Societățile „Petroșani” și „Lonea” prin care prima se angaja să trateze - să spele, să usuce, să bricheteze - contra cost, producția de cărbune ce i se punea la dispoziție de către cea de a doua. Acest fapt va determina recunoașterea,

²¹ Ibidem, f. 41-42.

²² Ibidem, f. 36.

²³ A.N.D., Fond Societatea „Lonea”, dos. 10/1923-1926, f. 17.

²⁴ A.N.D., Fond Societatea „Petroșani”. Direcția Generală, dos. 4/1940, f. 14.

²⁵ A.N.D., Fond Societatea „Lonea”, dos. 10/1923-26, f. 28-33.

din 1936, a cărbunelui de la Lonea ca având o putere de vaporizare de 6,1, creșterea cotei alocate acesteia, închiderea din noiembrie 1934 a separației „Nord” din Petroșani și realizarea infrastructurii necesare la preparația „Petrila” pentru a primi producția de la Lonea, destinată spălării și prelucrării²⁶. Începând de acum, întreaga producție de cărbune a Văii Jiului, cu excepția nesemnificativă a cărbunelui de la mina „Sălătruc”, care rămâne ocnă, va fi spălată și prelucrată pentru a obține o valorificare superioară și integrală.

Prin J.C.M. nr. 956/31 mai 1935, în completarea J.C.M. nr. 1014/2 iunie 1934, se va decide ca C.F.R. să contracteze pentru perioada 1 aprilie-31 martie 1936 o cantitate suplimentară de cărbune: 200.000 t de la Societatea „Petroșani”, 30.000 t de la Societatea „Lonea” și 10.000 t de la mina Lapoș, care aparține Societății „Petroșani”, respectându-se condițiile impuse în 1934²⁷. Prin J.C.M. nr. 96/23 ianuarie 1936 se va prelunge contractul în vigoare menținând cotele stabilite anterior, în afară de mina Lapoș căreia i se majora cota cu 10.000 t/an, iar minele din bazinele Doicești și Schitu Golești, care încep să furnizeze lignit deshidratat li se fixau cote de 43.000 t/an, respectiv 86.000 t/an²⁸; prin J.C.M. nr. 1930/ 21 iulie 1937 se va menține cota de păcură la 20%, cu creșterea puterii de vaporizare a acesteia de la 8,6 la 9,3, fapt care permitea creșterea cotei de cărbune cu 73.000 t/an²⁹.

Experiența dobândită în timp la C.F.R. a făcut să se considere că atât criteriul de valorizare pe baza tonei de apă vaporizată cât și cel al tonei de Cardiff³⁰ nu corespund lucrului util produs de cărbune, la aceasta adăugându-se și faptul că în alte țări aprovizionarea căilor ferate se făcea pe baza tonei de cărbune normal, definită pe baza puterii calorifice, umidității, zgurii și a comportării în serviciu cu locomotiva. Din aceste motive, prin J.C.M. nr. 1930/21 iulie 1937³¹ s-a stabilit ca, începând de la 1 aprilie 1939, unitatea de măsură pentru calculele tehnice de aprovizionare, statistice, bugetare etc. pentru combustibil să fie tona de cărbune normal indigen, iar comparația diferitelor feluri de cărbuni să se facă pe baza aceluiași lucru util. S-a stabilit drept cărbune normal indigen cărbunele bulgări de Petroșani = 1, selecționat total de steril și care în laborator a dat o putere calorifică minimă de 7.000 kcal/kg, un procent de cenușă și zgură de 8%, un procent de umiditate de 5% și mărime medie de 80 mm; acest cărbune reprezenta unitatea de măsură pentru toate calculele privind efectul util, iar raportul dintre consumația cărbunelui normal și a celorlalți cărbuni indica, pentru fiecare din aceștia, coeficientul de utilizare. Prețul cărbunelui urma să se stabilească acum după formula: $P = P_n C$ unde P_n = prețul tonei de cărbune normal indigen iar C = coeficientul de utilizare³².

²⁶ Ibidem, dos. 6/1933-37, f. 507-508; dos. 3/1933-37, f. 38; dos. 5/1934-37, f. 10-12; dos. 8/1940, f. 8.

²⁷ Ibidem, dos.10/1923-26, f. 39.

²⁸ Ibidem, f. 47.

²⁹ Ibidem, f. 53.

³⁰ Echivalent în Cardiff al unui combustibil este raportul dintre puterea lui de vaporizare și puterea de vaporizare a cărbunelui Cardiff luat ca etalon și având 7.500 kcal/kg și o putere de vaporizare de 7,15. Utilitatea acestui echivalent în Cardiff era de a aduce toți cărbunii la o bază de comparație comună. În anul 1930 echivalentul în Cardiff al cărbunelui din Valea Jiului era de 0,62 t. Cardiff pentru cărbunele de Petroșani și 0,68 pentru cărbunele de Lupeni, pentru ca efectul util al acestui cărbune să se amelioreze odată cu schimbările tehnice ce s-au realizat începând cu anul 1931: sortarea, spălarea, uscarea, brichetarea. Se va ajunge la o medie de 6.700 kcal/kg pentru cărbunele de Lupeni și Petroșani în amestec și 0,88 Cardiff (A.N.D., Fond Societatea „Petroșani”. Direcția Generală, dos. 4/1940, f. 43).

³¹ C. Hamangiu, Codul General al României, XXV/II, 1937, Imprimeria Centrală, București, 1938, p.1615-1616.

³² A.N.D., Fond Societatea „Petroșani”. Direcția Generală, dos. 4/1940, p. 67.

Coeficienți de utilizare la cărbunii indigeni³³

Tabel nr. 4

Combustibil	Coeficient de utilizare	Combustibil	Coeficient de utilizare	Combustibil	Coeficient de utilizare
Petroșani bulgări	1,00	Lapoș	0,60	Schitu Golești	0,63
Petroșani spălați amestec A: 1/3 Lupeni, 2/3 Petrila	0,90	Cozla amestec B: 1/2 Cozla, 1/2 lignit Fleissner	0,67	Schitu Golești (Fleissner)	0,67
Lonea bulgări	0,90	Codlea	0,67	Doicești	0,59
Lonea spălați	0,65	Șorecani	0,67	Bohățel	0,57
Sălătruc	0,56	Surduc	0,70	-	-
Creditul Carbonifer	0,70	Jibou	0,63	-	-

Printr-un caiet de sarcini întocmit în anul 1939 se stabileau noile condiții de calitate, sortare, recepție, penalități, pentru toate sorturile de cărbune care erau oferite pe piață pentru C.F.R. Acest caiet de sarcini era în prelungirea liniei urmate continuu de către C.F.R. începând cu anul 1924, obligând la ameliorarea în continuare a calității cărbunelui pentru a crește randamentul acestuia în focarele locomotivelor³⁴.

Cărbunele livrat la C.F.R. de către societățile miniere din Valea Jiului³⁵

Tabel nr. 5

Anii	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Cantitatea/t	1.001.014	1.167.014	1.257.777	1.299.907	1.374.500	1.431.525	1.407.323	1.396.299	1.088.932
% din producția Văii Jiului	74,32	73,91	74,78	76,90	76,48	76,76	81,20	80,17	76,53
% din consumul de cărbune al C.F.R.	73,67	71,07	69,21	64,14	64,45	63,08	65,30	64,37	66,04
% din furnitura la C.F.R. față de 1927=100%	69,92	81,52	87,86	90,80	96,01	100	98,30	97,53	76,06

Anii	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
Cantitatea/t	924.472	872.700	692.502	850.740	889.294	878.819	931.646	975.300	1.082.851
% din producția Văii Jiului	82,71	82,18	78,13	83,79	80,44	79,15	73,62	68,75	72,32
% din consumul de cărbune al C.F.R.	67,59	72,50	65,17	60,62	66,58	66,89	65,02	68,28	67,15
% din furnitura la C.F.R. față de 1927=100%	64,57	60,96	48,37	59,42	62,12	61,39	65,08	68,13	75,64

³³ Ibidem, f. 80.³⁴ Ibidem, f. 68-70.³⁵ Ibidem, f. 74; Mircea Baron, Cărbune și societate în Valea Jiului (perioada interbelică), Editura Universitas, Petroșani, 1998, p. 224.

Cotele de livrare la C.F.R. ale celorlalte categorii de cărbune³⁶

Tabel nr. 6

Anul	Huilă de Anina		Cărbuni bruni		Lignit	
	Tone	% din total	Tone	% din total	Tone	% din total
1924	-	-	215.506	11,86	344.019	18,93
1925	-	-	261.993	12,93	464.616	22,93
1926	-	-	281.748	13,21	476.390	22,34
1927	-	-	348.772	15,37	489.096	21,55
1928	-	-	308.837	14,33	438.833	20,37
1929	-	-	360.155	16,61	412.554	19,02
1930	17.275	1,05	275.526	16,71	267.129	16,20
1931	35.295	2,58	250.357	18,30	157.593	11,53
1932	30.796	2,56	217.345	18,09	82.430	6,85
1933	22.431	2,10	250.055	23,53	97.678	9,20
1934	37.936	2,70	363.508	25,90	151.405	10,78
1935	23.379	1,75	333.791	24,98	89.257	6,69
1936	15.356	1,18	331.865	25,26	87.726	6,67
1937	-	-	378.791	26,43	122.351	8,55
1938	-	-	396.784	26,32	135.051	5,40
1939	-	-	407.068	25,20	12.504	7,65

Acesta a fost cadrul în care s-au desfășurat relațiile dintre societățile carbonifere și Administrația C.F.R. Marile societățile miniere, dar și unii dintre micii producători au căutat, în general, să respecte pretențiile C.F.R. în privința cantității și calității cărbunelui livrat, pentru care au cerut sau au acceptat un preț care, gospodărit eficient, a dus la menținerea unor importante beneficii de-a lungul întregii perioade interbelice.

Interesant este faptul că fiecare dintre părți a fost nemulțumită de politica dusă de partener în relațiile reciproce, dar nu este mai puțin adevărat că au avut nevoie unii de alții și de aceea se ajungea întotdeauna la un acord. Administrația C.F.R. s-a plâns permanent de prețul ridicat al cărbunelui românesc în comparație cu cărbunele de calitate similară atât din țările vecine - Ungaria, Iugoslavia, cât și din țările mari producătoare de cărbune; de faptul că prețul fixat prin J.C.M. nu reflecta realitatea și că C.F.R. era obligat să suporte cheltuielile neproductive și lipsa de performanță a cărbunelui extras de mine și că, în ultimă instanță, sporurile de preț pentru cărbunele achiziționat, mai ales în anii 1919-1927, au ridicat deficitul C.F.R., provocând și o suprainvestiție în industria carboniferă. Aceleași acuze, a prețului și a susținerii unor întreprinderi neperformante și implicit a procentului prea mare din totalul cheltuielilor de exploatare ale C.F.R. cu combustibil etc., se vor menține și în continuare, deși C.F.R. va duce acum o altă politică care viza, în primul rând, realizarea unui raport mai aproape de optim între preț și randamentul cărbunelui și folosirea într-o proporție mai mare a păcurii³⁷.

Societățile carbonifere, mai ales cele din Valea Jiului, au avut și ele motive de nemulțumire, determinate de acuza continuă a prețului prea ridicat al cărbunelui pe care îl livrau C.F.R. și, implicit, de susținere financiară pe spusele C.F.R. și a călătorilor³⁸, de

³⁶ A.N.D., Fond Societatea „Petroșani”. Direcția Generală, dos. 4/1940, f. 74

³⁷ Ioan Ganitchi, op. cit., p. 614-619; Ștefan Mihăescu, Raționalizarea combustibilului la C.F.R., Buletinul I.R.E., I, 1933, nr. 1, p. 62-82; xxx, Politica combustibililor la C.F.R., Buletinul I.R.E., IX, 1941, nr.1, p.136-141; A.N.D., Fond Societatea „Petroșani”. Direcția Generală, dos. 4/1940, f. 48-63.

³⁸ Deși C.F.R. a acuzat permanent prețul practicat de societățile carbonifere, comparativ cu cel din alte țări, la licitația organizată la 1 aprilie 1923 pentru a cumpăra cărbune din Anglia, Turcia, Germania, Cehoslovacia, Polonia, acesta a fost oferit la un preț mai mare cu 40% decât cărbunele Societății „Petroșani”. (A.N.D., Fond Societatea „Petroșani”. D.G. Consiliul de Administrație, dos.1/1923, f. 13).

faptul că C.F.R., deși câțiva ani după Unire a rechiziționat producția de cărbune, nu asigura preluarea ritmică a acesteia, de continua reducere a prețului cărbunelui achiziționat, ca și a condițiilor calitative impuse după anii 1926-1927. La toate acestea se mai adăuga faptul că societățile miniere au fost nu numai cel mai important furnizor de cărbune pentru C.F.R., dar, în același timp, un important creditor al Administrației C.F.R. Aserțiunea se poate proba, societățile miniere întâmpinând în toată perioada interbelică mari greutăți în a-și recupera creanțele pe care le aveau la C.F.R. pentru furniturile de cărbune pe care le-au efectuat³⁹. De aici poate și firească întrebare: cine pe cine a subvenționat?!

În încercarea de a face față presiunilor C.F.R., societățile miniere au tins să se sindicalizeze și să formeze un cartel care să ducă o politică unitară în privința căilor de urmat. Astfel, societățile „Petroșani” și „Lupeni” au reușit să-și armonizeze interesele, fapt ce a dus în mai 1931 la fuzionare, Societatea „Valea Jiului de Sus” era proprietatea celor două Societăți, Societatea „Sălătruc” era practic achiziționată de Societatea „Petroșani” după anul 1933, iar Societatea „Lonea” se afla sub tutela Societății „Petroșani”, atât din punct de vedere al deținerii capitalului social cât și al coordonării tehnice; de aceea, în anul 1927, Societățile „Petroșani”, „Lupeni”, „Lonea” vor încheia împreună primul contract cu C.F.R. pentru livrarea cărbunelui, urmat de un altul în 1928 etc.⁴⁰.

Societatea „Petroșani” a încercat, de asemenea, să realizeze o unitate generală, sau măcar parțială, privind atitudinea exploatatorilor de cărbune în raporturile cu Administrația C.F.R. și în acest sens stau mărturie multe exemple, printre care am aminti două: oferta depusă de un număr de Societăți carbonifere, printre care și Societatea „Petroșani”, în anul 1932, privind cota de cărbune ce se va livra, calitatea și prețul acestuia⁴¹; acordul de colaborare din anul 1933 cu cele zece „Cooperative Miniere” de la Schitu Golești și minele de la Doicești, pentru o politică comună atâta timp cât acestea aveau un contract de furnitură cu C.F.R., acord care s-a materializat prin construirea de către Societatea „Petroșani”, la Schitu Golești și Doicești, a câte unei instalații de ameliorare a calității lignitului, în valoare de 10 milioane de lei⁴². Este de la sine înțeles că toate aceste lucruri nu s-au făcut dezinteresat, lupta pentru piețe și pentru profit fiind o lege fundamentală a activității economice, iar unitatea realizată în diferite forme putea da o bază succesului.

Cel mai important răspuns al multora dintre societățile miniere la pretențiile, credem îndreptățite ale C.F.R. privind calitatea cărbunelui livrat, va fi tocmai preocuparea de a se încadra cu promptitudine în standardele impuse. Această direcție va impune măsuri financiare și tehnice care să asigure răspunsul la „provocarea” pe care o reprezentau cumpărătorii cărbunelui și mai ales C.F.R. și în același timp, să asigure valorificarea acestuia, integrală și la un preț cât mai convenabil.

Societățile miniere și minele care nu puteau face față condițiilor impuse vor ieși din competiție și cel mai elocvent exemplu este situația creată prin aplicarea „Protocolului” din 9 mai 1931: 41 din cele 58 de Societăți miniere și mine existente după primul război mondial, care nu au avut o exploatare rațională și bonitate, vor

³⁹ Ibidem, dos. 2/1931, f. 46-47; dos. 1/1931, f. 9; dos 1/1934, f. 8-9; dos. 1/1935, f. 7; dos 2/1934, f. 45; dos. 1/1939, f. 9; C.Hamangiu, Codul General al României, vol. XXIII, 1935, Imprimeria Centrală, București, 1936, p. 759-760.

⁴⁰ A.N.D., Fond Societatea „Petroșani”. D.M. Serviciul Tehnic, dos. 13/1927, f. 2-9; dos. 19/1929, f. 10.

⁴¹ Miniera, VII, 1932, nr.12, p. 2468-2469.

⁴² A.N.D., Fond Societatea „Petroșani”. D.G. Consiliul de Administrație, dos. 2/1933, f. 82.

pierde dreptul de furnitură, în timp ce Societățile serioase vor investi pentru ameliorarea calității cărbunelui⁴³.

Societățile miniere și minele care au avut contracte de furnitură de cărbune la C.F.R. se vor împărți în patru categorii.

Într-o primă categorie intrau Societățile miniere din Valea Jiului, în special Societatea „Petroșani”, care au realizat de la începutul deceniului al IV-lea investiții importante ce au permis crearea unui complex de instalații pentru prepararea mecanică a cărbunelui unic în România⁴⁴: spălătoriile, uscătoriile și flotațiile de la Petrila și Lupeni; brichetajul la Petrila, care au ameliorat substanțial puterea de vaporizare și posibilitatea folosirii cărbunelui mărunț.

A doua categorie o formau Societățile miniere care au făcut numai ameliorări de calitate prin selecționarea cărbunelui chiar din abataj și ciuruirea acestuia. Societatea „Creditul Carbonifer” și mina Codlea s-au preocupat pentru introducerea brichetării, crescând și cantitatea de cărbune mărunț care putea fi valorificat, ca și puterea de vaporizare a cărbunelui livrat C.F.R.; la mina Codlea se va introduce în anul 1935 o instalație de spălare pneumatică a cărbunelui, unde, prin îndepărtarea sterilului, s-a obținut o nouă creștere a puterii de vaporizare; la minele Șorecani și Surduc s-a introdus ciuruirea simplă, procedeu care nu a permis o creștere importantă a puterii de vaporizare⁴⁵.

În a treia categorie intrau exploatările de lignit care au trecut la ameliorarea calității prin deshidratare; începând din anul 1933 minele din bazinul Doicești și o parte a minelor din bazinul Schitu Golești au folosit procedeul Filitti, iar majoritatea minelor din bazinul Schitu Golești au folosit procedeul Fleissner, tehnologie care a permis scăderea umidității, creșterea puterii calorifice, a puterii de vaporizare și un coeficient de utilizare între 0,59 și 0,63⁴⁶. Ultima categorie o reprezenta exploatările carbonifere care nu au făcut nimic pentru ameliorarea calității cărbunelui: Lapoș, Cozla, Bohățel, Sălătruc, Jibou etc., care au livrat cărbunele, în toată perioada interbelică așa cum era scos din mină⁴⁷.

Constatăm că dincolo de inerente disensiuni într-o relație de o asemenea complexitate, preocuparea, reciprocă de altfel, va fi îndreptată spre respectarea intereselor fiecărei părți, de înțelegere a importanței fiecăruia. Politica de achiziții a C.F.R., o anumită siguranță a continuității, prețul oferit, în ultimă instanță, au permis societăților miniere să își definească politicile pe termen mediu, să poată face investiții, unele de mare anvergură, benefice pentru creșterea calitativă a activității productive. La rândul lor aceste evoluții vor favoriza politica C.F.R., în sensul scăderii cantităților de cărbune achiziționate, dar care având un randament continuu în creștere, vor influența pozitiv asupra propriilor cheltuieli. Se stabilește și funcționează astfel o relație economică care va fi benefică societății românești în ansamblul său.

⁴³ A.N.D., Fond Societatea „Petroșani”. Direcția Generală, dos. 4/1940, f. 12-13.

⁴⁴ Mircea Baron, op. cit., p. 229-233; August Buttu, Cerințele consumatorilor de cărbuni din România și adaptarea instalațiilor de preparare la aceste cerințe, A.N.D., Fond Societatea „Petroșani”. D.M. Serviciul Tehnic, dos. 63/1937, f. 1-26.

⁴⁵ August Buttu, Vues retrospectives sur l'industrie extractive de charbon en Roumanie au cours des dernières 25 années. Progrés réalisés. Resultats. Perspectives d'avenir, A.M.R., XXVI, 1943, nr. 5, p. 85; A.M.R., XIV, 1931, nr. 7, p. 321; XV, 1932, nr. 1, 26-29.

⁴⁶ Mircea Baron, op. cit., p. 234.

⁴⁷ A.N.D., Fond Societatea „Petroșani”. Direcția Generală, dos. 4/1940, f. 45.

Variația prețului (lei/tonă) la cărbunele vândut C.F.R.

Tabel nr. 7

Societatea/mina furnizoare	Sortiment	Anul																		
		1921	1922	1923/I	1923/II	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Uzinele Domeniilor Reșița (U.D.R.) – huilă de Anina	brichete	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	988	988	-	-	-	
	cărbune mină	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1100	990	990	830	830	-	-	-	-	
	spălați	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	998	895	895	895	895	895	895	
	nespălați	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	819	-	-	-	-	-	
Petroșani – cărbune de Valea Jiului	bulgări	648	704	900	1035	1200	1200	1340	1340	1260	1085	1056	998	998	895	895	895	895	895	
	ciuruți	603	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	ocnă	578	634	800	910	1032	1032	1152	1152	1083	931	910	998	-	-	-	-	-	-	
	mărunți	538	594	750	805	880	880	982	982	923	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Lupeni – cărbune de Valea Jiului	bulgări	570	630	800	929	1075	1200	1340	1340	1260	1085	1056	-	-	-	-	-	-	-	
	ciuruți	525	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	ocnă	500	560	708	803	925	1032	1152	1152	1083	931	910	-	-	-	-	-	-	-	
	mărunți	460	520	660	679	800	880	982	982	923	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Lonea – cărbune de Valea Jiului	brichete	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	895	895	895
	spălați	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	850	850	850	850
	bulgări	629	704	900	1035	-	-	1340	1340	1260	1085	1056	950	950	-	750	750	-	-	-
	ciuruți	584	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ocnă	559	634	800	910	-	-	1152	1152	1083	931	910	819	819	643	696	-	-	-	-
	mărunți	519	594	750	805	-	-	982	982	923	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sălătruc – cărbune de Valea Jiului	ocnă	-	560	708	910	-	-	1088	1088	1023	772	825	742	740	562	562	562	562	562	562
Creditul Carbonifer – Comănești*	brichete	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	851	-	-	-	-	-	-
	ciuruți	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	826	696	696	696	696	696	696
	ocnă	578	634	800	910	945	945	1000	1000	940	813	813	731	731	696	696	696	696	696	696
Petroșani – Lapoșu*	ocnă	460	634	800	910	945	945	1000	1000	940	813	750	675	675	603	603	603	603	603	603
Chiricel*	ocnă	460	634	800	910	945	945	872	872	820	813	813	731	731	-	-	-	-	-	-
Subsolul – Plopul*	ocnă	-	-	-	-	-	-	1000	1000	700	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Minele de Cărbuni din Ardeal*	ocnă	357	428	556	656	715	715	812	812	763	825	795	715	814	643	643	643	670	670	670
Minele „Concordia”**	ocnă	-	-	-	-	-	-	987	987	928	840	813	731	731	670	643	643	670	670	670
Valea Agrișului (Jibou)*	ocnă	357	428	556	656	730	730	900	900	846	800	749	674	674	630	630	630	630	630	630
Minele de cărbuni Surduc*	ocnă	357	428	556	656	715	715	812	812	763	702	695	625	705	656	656	656	656	696	696
Minele Cozla*	ocnă	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	778	670	670	670	670	670	670
Minele de cărbuni Mehadia*	ocnă	412	479	606	716	790	790	850	850	799	670	740	-	-	-	-	-	-	-	-
	bulgări	-	-	700	841	900	900	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ciuruți	-	594	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	mărunți	-	439	560	591	690	690	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Societatea/mina furnizoare	Sortiment	Anul																		
		1921	1922	1923/I	1923/II	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Ing. C. Bohățel*	ocnă	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	576
Schitu – Golești	lignit brut	272	310	425	520	580	580	640	640	602	472/493	460	414	414	380	380	670	670	670	670
Lignitul	lignit brut	272	310	425	520	580	580	640	640	602	472/493	460	414	414	380	380	670	670	670	670
Combustibilul	lignit brut	272	310	425	520	580	580	640	640	602	472	420	378	378	380	380	630	630	630	630
Coop. Cărbunele	lignit brut	-	-	-	-	-	-	-	-	-	527	466	419	419	380	380	630	630	630	630
Coop. Bătaia	lignit brut	-	-	-	-	-	-	-	-	-	527	466	443/398	419	380	380	630	630	630	630
Coop. Bâdea	lignit brut	-	-	-	-	-	-	-	-	-	527	443	-	-	-	-	-	-	-	-
Drăgana	lignit brut	-	-	-	-	-	-	-	-	-	493	440	396	396	380	380	630	630	630	630
Botoni	lignit brut	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	398	380	380	670	670	670	670
Gr. A. Filitti B.	lignit brut	258	300	405	500	555	555	590	590	555	470	435	391	391	-	-	-	-	-	-
Georgescu & Benedic	lignit brut	258	300	405	500	555	555	590	590	555	470	435	391	391	260	260	590	590	590	590
L. Zara & Benedic	lignit brut	258	300	405	500	555	555	590	590	555	470	435	391	391	260	260	590	590	590	590
Costescu (Fotin)	lignit brut	258	300	405	500	555	555	590	590	555	470	435	391	391	260	260	590	590	590	590
G.M. Corbescu	lignit brut	258	300	405	500	555	555	590	590	555	470	-	-	-	-	-	590	590	590	590
Coop. Doicești	lignit brut	258	300	405	500	555	555	590	590	555	470	435	391	391	260	260	590	590	590	590
L. col. Manolescu	lignit brut	309	310	405	500	555	555	600	600	564	493	490	441	441	-	-	-	-	-	-
Ing. Ionescu V.	lignit brut	309	310	405	500	555	555	590	590	555	457	457	-	-	-	-	-	-	-	-
România Carboniferă – Căpeni	lignit brut	272	300	405	500	555	555	590	490	555	480/400	364	346	-	-	-	-	-	-	-
Sălăjana de Bobota	lignit brut	272	300	425	520	580	580	640	540	602	521	461	438	-	-	-	-	-	-	-
Prometheus (Brașov)	lignit brut				520	580	580	570	570	536	387	387	-	-	-	-	-	-	-	-
Filitti (Bădeni)	lignit brut	272	310	425	520	580	580	640	640	602	532	496	446	446	-	-	-	-	-	-
P. Bauvier	lignit brut	258	300	405	500	555	555	590	590	555	470	435	391	391	260	260	590	590	590	590
Lăculețe	lignit brut	258	300	405	500	555	555	580	580	545	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Borodul Mare	lignit brut	-	-	-	-	580	580	609	609	572	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Banca Minelor – Tileagd	lignit brut	-	-	-	-	-	-	520	520	489	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* - cărbune brun

THE EVOLUTION OF THE PRICE OF THE COAL, SOLD TO THE ROMANIAN RAILWAY DURING THE INTER-WARS

Abstract

The coal will represent one of the combustible produces which was much used for creation of the force necessary in different economical fields, for the industrial and home heating in inter-war period. C.F.R. will be the most principal buyer of coal made in Romania, Mining Extractive Industry depending on its prices and its politics of acquisition. In this paper we try to out line on evidence an aspect of the relation between mining societies, as a producer and C.F.R., as a buyer, as well as the sale/buy price of coal, aspect which will influence the evolution of coal mining in the whole inter-war period.